

Kata Kulavkova

Düş ya da Başka Bir Şey

İngilizceden Türkçeye Çeviren: Aysu Erden

Kraliçe Lob'un maiyetiyle birlikte yaptığı geçit törenini izlemek için çıkın dışarıya! Eğer krallık yoksa, kraliçenin adı var. Düş. Eşit sayıdaki kölelerle köpekler tarafından hep birlikte taşınan tahtirevanın tam ortasında tahta bir sütun ve sütunun etrafına kıvrım kıvrım dolanmış bir yılan vardı. Bütün gözler yılanı dönmüştü. Halkın ve hizmetkârların bakışları. Tören alayındakilerin ve alayın dışında kalanların gözleri hep yılanın üzerindeydi. Yılan bir uçtan diğerine hareket ederek gözalcı pozlar veriyordu.

İşaretlerin görüntüsü izleyicileri şaşkına çeviriyordu. Yara izleri, çentikler dikkatle inceleniyordu: Omuz ile ense arasında bir yara izi. Sırt ile kalça arasında bir yara izi, kalça kemiğinden dize kadar olan bölümde, baldır üzerinde bir yara izi. Ayakta bir yara izi. Sütunun üzerinde yara izleri, çentikler. Kraliçe Lob, bakışlarını ileriye, içinde hiçbir şeyin bulunmadığı boşluğa doğru kenetlemiş bir halde. Çünkü herkes onun ya yan tarafında ya da arkasında bulunuyor. Yılan omuzlara dolandı. Kucağa indi. Kucaklaşma. Penisin taç bölümü.

Üç öfkeli iriyarı adam yatak odama girdiler ve içeride kuşların yaşadığını söylediler. Gerçekten de doğru olabilir miydi bu? Kuşları metal kafese koymak, kafesi de başımızın üzerinde bir yerlere asmak zorundayız. Ama burada duvar yok. Oda, soyguncular tarafından soyulmuş bir mücevher kutusu gibi apaçık. Eh, bize verilecek yanıt da bu kadar olabilir ancak. İşte bu nedenle başarmalıyız biz. Ne canlı ne de boğulmuş kanaryaları istiyorum. Aynı şekilde

ne bülbülleri ne de papağanları. Hiçbirini. Başlar üzerinde asılı duran kuşlar istemiyorum. Onları çok uzaklarda bir yerlere götür, lütfen. Kendi gücünün içinde duyulmaz ol, görünmez ol...

Aşk dolu güzel buluşmadan sonra öfkeye yer yoktu. Ama adam, yine de gözle görülür bir öfkeyle ayakta durdu, daha sonra kumarhaneye çekip gitti. Kumarbazlara özgü o tutkuyla. Her zaman açık: Çalışma saatlerinde, sonsuza kadar, düşlerde, hep açık. İşte bu nedenle yeraltında bulunuyor. Cehennem. Arafat. Atum.¹ Fatum.² Korumalar silahlı, tehlikeli ve siyahi. İçeriye girmeme izin vermiyorlar. Şans eseri bile girme olasılığım yok. İçeride olanlar para koyuyorlar, bahse giriyorlar, cinayet işliyorlar, oynuyorlar, bense arıyorum. Birini. Bu onların düzenine, kuralına aykırı. Kayıp işler bürosunun kokuları.

Tekrar tekrar evdeyim. O da, mucizevi bir şekilde beni hep bekliyor. Ama hiçbir şey eski gibi değil. Niçin sessizsin?

“Kazara bir cennete girmişim gibi hissediyorum” diyor. “Ama sonra birden, birinin beni fark ederek dışarı atmasından korkuyorum. Burada bulunduğumu fark ettirmemek için elimden gelen her şeyi yapıyorum, mümkün olduğunca daha uzun kalabilmek için içeride.”

Dağların arasında bir düzlükte biraz dinlenmek -doğanın tam ortasında, güzel, sık yetişmiş yemyeşil bitkilerle çepeçevre sarılmış ortamda hoş ve yeni yetişmekte olan bir genç kız. Havaya doğru gözlerimi kırpmadan uzun uzun baktım. Gökyüzü yerine, içinde baş aşağı dönmüş gibi duran dünyayı gördüm. Aynadan yansıyormuş gibi, ters yönde konulmuştu sanki. Her şey saydamdı. Her yer aydınlatılmıştı. Ağacların ve dağların zirvelerinin gölgeleri tepeye düşüyordu, ama sanki denizin derinliklerindeymiş gibi görünüyorlardı. Su akıp gidiyor, dikkat kesilmiş. Temmuz dinginliği. En uzun gün. Cennette başıboş dolaşıyormuşçasına.

Bir grup turist geldi. Keşişler ya da belki keşiş kılığına girmiş insanlar. Çok şüpheli görünüyorlardı. Dünya üzerinde değil de sanki cennete özgü bir ibadethanede yaşıyor gibiydiler. Birinin kuyusunu kazımayı tasarladılar. Cinayeti düşündüler. Bir hareket. Bir yeraltı örgütünü hatırladılar. Bir Sicilya ritüeli, gereklilik, bir silah, gerçek. Suçlanamayacak kadar barışçıl görüntülü din adamları. Büyük bir beceriyle kendilerine yer ediniyorlar. Ya da yeryüzünde bir oyundan sahneler sergiliyorlar. Ama olanların tümü sanki “cennette” oluyormuş gibi. Zilleri çaldılar. Rock grubu Pink Floyd. The dark side of the moon. Diğerine dön. Yeryüzünü geri getir. Cenneti özgür bırak.

Onu bulmak için, bu kenti tümüyle geride bırakıp, içinde bulunduğum çevreden ayrılıp çekip gitmeye gereksinimim var. Hiçbir zaman Pantheon'un avlusunda bulunacağıma inanamıştım. Önde oturuyordu. Bir zamanların görkemli yapısının kalıntılarının tam önünde. Arka planda Pantheon'un sütunları görünüyor. Üzerlerini kasvetli bitkiler kaplamış: Şu duvarlara tırmanan türden bitkiler ve her şey, herkes tarafından terk edilmiş olan, sadece yılanların ve kertenkelelerin dallarının ve yapraklarının ardından dünyayı gözetledikleri türden bitkilerin sarıp sarmaladığı sütunlar. Sütunların gölgeleri yere sinsice yansıyor. Daha gün ortası bile olmamıştı. Arka planda görünen sütunlar ve tanrıların gölgeleri yoluma engel oluyorlardı. Kendimi tanıtmadan önce, onun arkasında bulunan bütün nesnelere ve gölgelere karşılaştım ve hepsini bir kenara ittim. Birini diğerinin yanına. Nazik olmaya çalışıyordum. Tüm parmakların altında, omuz kemiklerinin ve büstlerin üzerinde yaşamakta ve ölmüş olan tüm nesnelere şu ana kadar sahip oldukları çalkantılı huzursuzluklarını hissedebiliyordum. Hareketi sevmemiştim. Onlar, aslında ışığın aceleyle yer değiştirmesinden, hızlı günbatımından rahatsız olmuşlardı. İçsel perspektifin gözler önünden yitip gitmesi için ve arkadaşımın fark edilmeden yalnız kalması için gerekli olan en iyi yol buydu. Ve henüz olgunlaşmamış olan bu günbatımı, geçmişin gölgelerinin onun her iki omzunun arasında kayboluşları kendisini de rahatsız etmişti. Beni gördüğü zaman, yoksa Pantheon'a bir şey mi oldu, diye sordu. Ben de tanrıların bana karşı soğuk davrandıkları izlenimini edindim. Hayır, dedim. Sadece, gölgelerle senin aranızdaki ilişkinin değişmesinden kaynaklanıyor bu durum. Hareket etmedi. Boynunun çevresine sıradışı büyüklükteki penis dolanmıştı. Kimildamadı. Korkuyla titreyerek uzun uzun bana baktı. Kendisi de dahil, benim ve tüm diğerlerinin, orada bulunan hepimizin, doğaötesi görüntülerinin farkına varmışlığını yansıtıyordu bu bakışı. Ona dokundum. Ayağa kalkmasını söyle, dedim ona. Niçin orada bir heykel gibi hareketsiz oturuyorsun! Tekrar dokundum ona. Başka türlü yapamam ki ben, diye yanıt verdi arkadaşım. Bunları söylerken, penisi de sanki söylenen her şeyi tümüyle anlıyormuş gibi onun başıyla uyumlu olarak hareket edip duruyordu... İnsan olamadığım zamanlar var. Aşırıya kaçan bir "doğal olmama gereksinimi" içinde olduğumdan dolayı acı çekiyorum ben. Annemin gerçekten öldüğünü ne zaman hatırlasam, kendimi bir mermere dönüştürme gerekliliği duyuyorum: Kendi kendimi bir mermeri yontar gibi yontuyorum. Bütün bunları yapmak, benim bu dünyadan kaybolma ya da bir süre için doğal olmadığımı vurgulamaktan yorulmama arzularımı hiçbir zaman tatmin etmiyor. İşte o zaman, bir kadının gelip beni yeniden canlandırması için uzun bir süre bekliyorum. Kadınlar bu işte beceriklidirler. Beni gerçekliğe döndürmekte beceriklidir onlar. Sonsuz cinsel yaşam bizim için çok gereksiz bir şey. Gerçekliği olmayan bir durum değil bu.

Bolen Dojchin'i, büyük şairi, huzursuzluğunu dile getiren bir kahraman olarak düşledim. Kara tenli Arab'ı, Siyahi bir Arap olarak düşledim. Patika yokuş aşağı doğru iniyordu ve çamurluydu. Yere düştü ve emeklemeye başladı. Elinden tuttum, yolda yürümesi için ona

yardımcı oldum. Kirli giysilerini çıkarıp atmak, temizleriyle değiştirmek için yeni giysiler getirmeme ısrarla beni zorladı. İstediklerini yaptım. Döndüğüm zaman bütün vücudu beyaz sarımlarla sarılmış halde yatar buldum onu. Yanında hastane pijamaları içinde başka adamlar da vardı. Üsküp hastanelerinin odaları gibi kokuyordu. Mümkün olduğunca acele ederek ve burnumu tutarak açık havaya çıkmam gerektiği düşüncesine kapıldım. Kendi hakkında söylenmiş olan bir şeyleri duymuş olmalıydı. Bizler sessizdik; bizler, yani diğerleri. Daha sonra ayağa kalktı. Giyindi. Tüm kaderinin “engel” sözcüğü ile belirlendiğini söyledi. Bunu söylerken kendine güveniyordu. Buradan gitmen şart, dedim. Evine git. Hiçbir durumda özgür değildi o.

Apartman dairesine girdi, ceketini çıkardı ve yatağa yaklaştı. Yatağın içinde kıvrıldı, gövdesini duvara yapışık duran bir embriyo biçimine benzer şekilde top haline getirdi. Kaskatı kesildi. Uzunca bir süre boyunca ölüydü o. Aldatıcı ölüm! Ona dokundum: kurumuş bir selvi ağacı gibiydi sanki. Haddinden fazla huzursuz olmuş bir halde onu yatağa yerleştirmeye çalıştım. Gövdesinin yatay bir biçimde yatmasını sağlamaya çalışırken kırılarak iki parçaya ayrılacağından korktum. Sırt kemiği kırılacak gibi sanki. Ya bu arada canlanırsa? O zaman ne olacak? Gözümün önünden ayırmadım onu. Ancak örgü şişlerimi ve yün yumağımı elime aldım. Küçük bir tabureye oturdum. Ve küçük şiir seçkimi oluşturmaya başladım. Örgü şişleri tıkrdayarak birbirlerine çarpıyor, renkler birbirlerine karışıyordu. Renklerden ve ilmeklerden oluşan sesler yaratıyorlardı. Odada onunkinden ve benimkinden çok farklı olan ve tümüyle kendisine özgü farklı bir şey daha vardı. O da yeni bir varlık olan bu gerçekliği fark etti. Varlık titriyor ve filizleniyor. Yukarıda ve ötedeydi. Ve onun yazılıp basılmış litografik bir işaret, bir başlangıç olmadığı hissediliyordu.

Kadın, yaşam bir trajedidir, diyor ve ekliyor; insan olgunlaşır, çünkü bu durumu kendisi kabul etmiştir. Trajik olan kötü şans ile bazı yaşam “biçimlerinin” uzlaşmamalarından kaynaklanır. Toplantı salonları tamamen boş ya da tamamen dolu olduğu zaman hiç de hoş ve etkileyici değildir. Çantasını açıyor, içinden bir ayna ile bir ruj çıkartıyor. Kırmızı ruj dudaklarına sürüyor, tıpkı bir kadının yaptığı gibi. Beni neden sonra fark ediyor. Uzanıp elimi tutuyor. Elim elinin içinde uzun süre kalıyor. Karşılık vermiyorum. Belgrad'a gidecek. Belgrad'a gitmeyeceğim. Amerika'ya gidecek. Amerika'ya gitmeyeceğim. Haritası var. Uçak biletleri de. Metro biletleri de. Benim yok. Ne geçici olarak ne de sürekli. Salondan birlikte çıkmak zorundaydık. Oysa, başka bir kapıdan çıkmayı ne kadar da çok isterdim. Dışarıdaki duvara açılan kapıdan çıkmayı. Titreyen söğüdün dallarını yakalıyorum. Hepsi de vatanımdaki incir, vişne, kayısı dalları gibi. Tek bir meyve yoktu. Dallar esnekti, canlıydı. Aceleyle yukarıdaki otoparka çıkıyorum. Tamamen olgunlaşmış olarak.

Ölmüş amcam kasabaya dönmeyi tercih etti. Hem de doğduğu eve. Küçük bir tabure aldı ve evin alt kısmındaki avluda oturdu. Normal olarak orada canlı olan hiç kimse oturmazdı. Onu gördüğüm zaman oturuyordu. Etraf hâlâ gün ışığıyla aydınlatılmış olmasına rağmen, daha sonra da, hâlâ uzun süre orada oturmaya devam etti. Güneş ışığı ona yakışıyor. Gerçek olmayan bazı şeylerin gerçekleştiğini bizlere hatırlatma görevini üstlenmişti kendisi. Belki de doğal olan bir şeylerin gerçekleştiğini. Günbatımında, orada hazır bulunanlara beni aradığını söyledi. Kimse, nerede olduğumu söylemezdi ki. Ama beni kendi gözleriyle gördü. Bazen sessiz kalmak iyidir. Gerçeği söylememek, acayip işlere bulaşmamak iyidir. İşte amcamla benim başkalarının içinde yer almayı hiçbir zaman istemedikleri buna benzer işlerimiz vardı. Ölmüş olduğundan dolayı değil, aramızda ölmüş olduğundan dolayı. Ölmüş bir insanı görmek önemli bir şeydir. Ama sizi aramakta olması, evin içine girerek size ulaşması, odalarda sağa sola bakması, dolapları, çekmeceleri açması çok daha farklıdır. Sadece babam beni kurtarabilir. Ama babam yok ki benim. Yüksek sesle adını çağırıyorum. Sanki adlar yardımcı olacakmış gibi.

Uyanıyorum. Amcam yıllardır giyilmemiş ya da atılmamış giysilerle dolu olan dolabın yanında duran askılığın altında kıvrılmış yatıyor.

Ölü olan bizleri, hepimizi bir araya getirdiler. Ortak olarak yapılacak olan bir toplantıya götürmek amacıyla rehberlerimiz oldular. Hepimiz her birimizin yaşayan ölümler olduğumuzu biliyorduk. Biri bizleri örgütledi. Bu “biri” düşüncesi bana çok iğrenç geliyordu. Tıpkı ölümlerin beni tiksindirdiği gibi. O tür insanlar. Yaşayanları aramıza katmalarını istiyordum. Daha ilginç olmak için. Belki de daha iyi görünmek için. Ama yaşayanlarla iletişim kurmamız kesinlikle yasaklanmıştı.

Onlar, ancak çok iyi birer tüketim ürünü işlevini üstlenebilirlerdi. Bu akşam işe birisiyle başlayacağız. Yarın fiyatı yükseltip yükseltmeyeceğimize hep birlikte karar vereceğiz. Her şey talebe bağlı. Sanki bütün müzik türlerinin aynı olduğunu düşünmek gibi bir şey bu. Bazılarına tüm müzik türleri hoş gelir. Tıpkı diğerlerinin hoşuna gittiği gibi. Ve hatta her şeyin zamanın çok ötesinde bulunduğunu düşünmüş olanlar için bile durum aynıdır.

Ağaç bazıları için sadece bir eğlence kaynağı olarak görev yapardı. İşte o zaman çoğunlukla kendinden hoşnut olmazsın. İnsanlar ve dallar oldukça incedi. Kırılgan. Bu durumdan en çok korkan kişi ağaca tırmanırdı. O kişi bendim. Haddinden fazla haindiler. Bu nedenle “Hayır” derdim. Seçim yapıyor olduklarını bilerek: en incisi en tepede olurdu. Beynimi ağırlığımdan arınmaya ve gücümü tekrar kazanmaya yoğunlaştırırdım. Sakin ve toparlanmış bir halde yukarı doğru tırmanırdım. Tırmanmaktan neredeyse zevk alır olmuştum artık. Sonra, aşağı

bakarak onların şaşkınlık, kıskançlık dolu bakışlarını ve bu bakışlarını nasıl gizlemeye çalıştıklarını izlerdim. Ve aşağı düşmek için atlamam gerektiğini düşündüğümde ise, polisler, itfaiye ve sayısız bahçe düzenleyicisi gelir, altıma kocaman bir koruyucu ağ gererlerdi. Böylelikle, çok yüksekte atladığımda bile sağ kalacağımı umabilirim. Ağrlığım bana tekrar geri dönüyor, bacaklarım birbirinden ayrılıyor. Ve rüyayı kaybediyorum, birden, ben...

Ve bugün herhangi bir gün. Arkadaşımın sesini duyduğum zaman işte böyle düşünüyordum. İki yıl önce ölmüş olan arkadaşımın sesini. Şu acayip kız. O da dinlemek zorundaydı. Onun apartman dairesine bu kızın değil de benim girmeme izin verilmesi nedeniyle birden kıskançlığa kapıldığı için. Dairesi seninkinin iki kat altında diye doğruladı beni. Çıkmadan önce tuvalete gittim. Kâse bir cenaze çelenginin altına gizlenmişti. Çelengi kenara iterek oturdum. Birden bir mezarın üzerinde oturmakta olduğum düşüncesiyle dehşete kapıldım. Ayağa kalktım. Ağır bir mide bulantısı, karmakarışık, acı ifadesiyle dolu bir yüzle vahşi orman çiçeklerinden örülmüş, sardunya, papatya, yaban üzümü ve orman nanesi kokulu ayakkabıları ayağıma geçirdim ve kilidi açtım. Anahtarı cebime koymak istediğimde anahtarın bende olmadığını fark ettim. Daha sonra neler olduğunu nasıl anımsayabilirim ki? Eğer bütün bu olanlar ölümün ta kendisiyse. Geriye sadece anahtar kalır. Terk edilmiş bir insan gibi.

Önce, uçakların geldiği yöne bakıyoruz. Her amaca hizmet eden askeri gemiler. Kimliği belli, belli olmayan uçan nesnelere. İçinde bulunduğumuz durumda hepsi de tehlikeli. Ve yabancı. Bazıları onların askeri tatbikat yaptıklarını düşündü. Tören. Ama bu durum savaşın başlangıcıydı. Silahların ortaya çıkarılış biçimi tamamen canice bir iş. Vakit kaybetmeden yenmek lazım. Hedefi şaşırmadan.

Saldırı başladığında evlerimize geri çekildik. Yüksek topuklu bir ayakkabı giymem uzun süre aldı. Burnumu silmek için bir mendil aradım. El yüz silmek için kullanılan, deodorant etkisi yapan ıslak mendiller. Ayakkabıların bağlarını bağlayamadım bile. Dışarıda bir top patladı. Sakin olmaya çalışıyorum. Papatyaları arıyorum. Gözlerimin üzerine kompres yapıyorum. Görmemek için. Duymamak için. Tüm olan bitenin parçası olmamak için yapmak zorundayız.

Tek bir sözcük sürekli cınlıyor: Yapmak zorundayız. Nefret ettiğim bir sözcük bu. Kaçmıyorum. Saklanmıyorum. Kapı açık. Geliyorlar. Suça teşvik. Bizi evden çıkarıyorlar. Hepimiz sokaktayız. Bilinmeyen bir dil. Avrupa dillerinden biri mi? Bilmiyorum. Belki de...

Denizin ilk kez ortaya çıktığı zamanlarda, deniz kıyısında, bir insan ve onun içinde bir yunus balığı. İçinde küçük heykelciklerin bulunduğu küçük bir depo: Yunus balığının içinde bir

insan, bir insanın içinde bir yunus balığı. İnsanın içi, yunusun dışı. Biri diğerinin içinde- tek vucut. Çizgilerin birbirleriyle kesiştiği nokta. Bir tuzak. Bir top. Bir bağlantı. Bir çıkış noktası: Bir giriş noktası. Bakışlarını denizin enginliğinde gezdir. Bir yıldız kümesindeki yıldızlar gibi yunus-insanlardan oluşan bir grup. Köpüksü balık. Derin nefes alan. Dalgalar bana ulaşıyor. Yunuslar da gelecek. İnsanlarla ne yapmalı? Yüzlerle? Ruhlarla?

Other Time (Diğer Zaman) adlı kitaptan (Drugo vreme, Skopje, Kultura, 1989), çev. Michael Seraphinoff, 1998

Araştırma, bunun bir rüya mı yoksa başka bir şey mi olduğunu bulmak içindir. Gün ışığı panjurların arasındaki aralıklardan içeriye şüpheyle bakar. Eninde sonunda görünecektir. Panjur kapalı pencerenin önünde titreyerek sallanmaktadır. Aralıktan, aniden kendi etrafında dönen, bir dişi varlığın silueti belirir. Sıralama şöyledir: siyah bulut: panjur: kadın: ? Bir sınırsızlıktan sınırlılığa uzanan bir iplik. Hava yükselir. Yüzüne ve kalçalarına bakarak onun kırk yaşlarında olduğunu söyleyebilirsiniz. Saklanmıyor. Kendisini bana göstermeye ve kim olduğunu söylemeye hazır bir şekilde giriyor içeri. Ağzımın içi korkuyla dopdolu bir halde onu kum renginde bir toz, bir nektar gibi kendime doğru çekerken, çılgının anlamını çözüyorum.

Ben onun artık üzerinde yerleşik olarak yaşaması gerekli olan bir yerim. Ama birden fikrimi değiştiriyor. Birine karşı acıma duygularına kapılarak odanın içinde gözden kaybolup gidiyor. Dama tırmanıyor ve damı güm güm yumruklayarak orada uzun bir süre kalıyor. Çocuksu bir ses, artık vurmaya durdurması için yalvarıyor ona. Yoksa kalp atışlarına durmaları için yalvaran ta kendisi mi? Tecavüz edilmemesi için. Görünümünün bozulmaması için. İkinci bir ses yok. Dünyaları karşılaştırmak ve bölmek için olasılık yok. Varsayımlar olduğu yerde kalıyor. Onun odamı terk etmesinin nedeni acıma duygusu değil. Başka bir nedeni var: Kişilik.

Güzel olmak bana çok şey ifade ediyor. Ne de olsa başka bir yerden bağıyor. Şimdi bile, hayatta değilken.

Uzun bir süre birlikte yüzdük. Sahilin ne görüntüsü ne de sesi var. Korktuğumu fark etmesin diye arkama dönüp bakmaya cesaretim yok. Suyun üzerinde bir süre sırtüstü uzanalım, dedi. Sanki bana bakılıyormuş gibi, hiç yolu yok diye karşılık verdim. Denizde nasıl gevşenir, bilmiyorum. Sırtüstü suda uzanmak. Suyu kendini bırakmak. -En azından bir kez dene. Kolay. Oysa bütün denemelerim başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Bunu kendisine söyledim. "Öyleyse ne yapacağız" diye sordu. Dönmeye karar verinceye kadar yüzeceğiz. -Ama daha şimdiden yorgun düştüm. Bir kez uzanmalıyım. -Sen uzan, dedim ona. Sadece dönmeme yardım et ve gideceğim yönü sen seç. Açık deniz aklımı karıştırır hep. Karşı konulmaz bir geri dönmeme,

yanlış bir sahile doğru yüzme duygusuna kapılıyorum. Belki de yorulmamamın nedeni budur. Sonunda mutlaka bir yere ulaşacağımı umuyorum. Ya da en azından, öylesine geç döneceğim ki yola çıktığım yer bir daha asla eskisi gibi olmayacak. -Deneyimlerin sana terk ettiğin yere her zaman geri döndüğünü ve boşuna umutlanmış olduğunu öğretmedi mi? diye sordu bana. Belki boşuna umut ediyorum. Ama anlamlı olan işte bu, dedim. Aynı erkekle asla umut etmem diye ekledim.

Tünel. Yolun hiçbir zaman karşılaşmak istemediğim bölümü. Seyahat etmiyor olsam bile tünellerden kaçınıyorum. Yolun virajlı, kıvrımlı ya da dönüşlü olduğu yerler tünelin en karanlık bölümleridir. Böyle yerlerde, ışık tünelin ne girişinden ne de çıkışından görünür. Işığın sonsuza kadar kaybolacağı korkusu. Hemen o anda, orada durur korkunun geçip gitmesine izin veririm. Dahası, korkunun dehşete dönüşmesine, dayanılmaz hale gelmesine zemin hazırlarım. Sona ulaşmadan önce yüzeye çıkan duygu bir arzu değil, doğal ışığa ulaşmak için acele etme isteğidir. Çünkü karanlık, her ne kadar “kendi kendine yeterli” olsa da doğal değildir. Ölümde olduğu gibi. Tünelin merkezindeki dönemeçte durdum ve onu davet ettim. Şöyle dedim: Âşığım.

Bana evimi terk ettiriyorlar. Oyuncak bebeklerimi dışarı atıyorlar. Onların daima bana ait olduklarını bile hatırlayamıyorum. Üşüyorum. Geriye dönüp bakıyorum. Ev bomboş. Ve her pencerenin ardında bir hırsızınki gibi hareket eden elleri fark ediyorum, sadece içlerinde tuttukları taşları değil. Bu kez de pencerenin demir parmaklığı. Üzerime yıkıldığı zaman, yavaşça sokağın aşağısına doğru yürüyorum. Geriye, yukarı doğru bakıyorum. Boş. Diğer yöne doğru dönüyorum. Dolu. Anneler, babalar, kızkardeşler, yeğenler, amcalar. Arabalar sokakları dolduruyor. Bir şey bana çarpıp üzerimden geçecek. Eğer arabalar değilse, eğer taşlar değilse, eğer ailem değilse, eğer karıncalar değilse... Eğer geri dönersen bu, bir lanet değil. Eğer seni affederlerse. Bu, bir taş değil, eğer ailenin içinde bulunmuyorsa.

Eğer yürekten ve çok özel değilse.

1. Latince kökenli “söylenmiş olan” ya da “kader” anlamına gelen sözcük.
2. Eski Mısır mitolojisinde “yaratıcı” olma özelliğine sahip olan bir tanrının adı.

(*Drugo Vreme* adlı kitaptan, Üsküp, 1989) Makedoncadan İngilizceye çeviren Iliya Caşule.